

Душанови потомци“, „рѣшени да жертвуватъ за постиганъето на своитѣ велики идеи, т. е. за подмладяванъето на Стара Сърбия“¹⁾. Най-сетнѣ сполучватъ да прѣмахнатъ Шишеджиева чрѣзъ каймакамина. Ученицитѣ изпращатъ учителя си съ сълзи и плачъ. На негово мѣсто пристига отъ Сърбия Коста П. Алексовъ²⁾ ведно съ жена си — и тя учителка. На 3 августъ пристигатъ и три сандѣка сръбски книги, подарѣкъ на вранското посърбено вече училище. Донесълъ ги Х. попъ Апостолъ Сакелариевъ изъ Кратово ведно съ писмо за Харитонъ Минковъ и единъ кръстъ за него „отъ 80 кремници“³⁾. Сръбскиятъ учитель билъ подържанъ отъ Тасо Чоплеовъ, Митко Ивановъ, Даре Хазай и Харитонъ Минковъ⁴⁾. Отъ негово врѣме насетнѣ започватъ да се изпращатъ българчета на учение въ Бѣлградъ. На първо врѣме избиратъ шестъ дѣца, двѣ отъ които е завелъ сръбскиятъ учитель Милойко Веселиновичъ⁵⁾.

Едноврѣменно съ усиляване дѣйността на сръбската пропаганда, усилена вече отъ посърбини българи, българщината се залавя вече за сериозенъ и организиранъ отпоръ. Едно отъ главнитѣ срѣдства за такъвъ се явява читалището „Слънце“, основано прѣзъ това врѣме. Първото дѣло, което извършва то, сж двѣ заявления — едното „до Н. Блаженство“ и другото „до Благодарителното въ Цариградъ Братство“, въ които иска да се изпратятъ за наука въ Габрово, Пловдивъ или другадѣ три момчета и двѣ дѣвойчета отъ града и околията, които слѣдъ свършване на образованието си да постѣпятъ учители въ града и въ селата. Читалищнитѣ членове прѣдвяватъ това искане, защото мислятъ, че то „е единственното само срѣдство да се противостои на гибелнейшата за народа ни сръбска пропаганда, върху която мѣстнитѣ власти тукъ малко обръщатъ вниманіе, даже немарятъ“. Тѣ сжщо молятъ братството да „са яви на помощъ съ първоначални книжки на тукашнитѣ училища, които са испразднио-

¹⁾ „День“, г. I, бр. 6, стр. 7, кол. 2 отъ 19 мартъ 1875 г.

²⁾ Коста П. Алексовъ е родомъ отъ Враня. Добилъ е образованието си въ българското училище. Той е билъ отреденъ отъ общината да продължи образованието си ведно съ Манолъ М. Шишеджиевъ въ цариградскитѣ училища, достѣпа въ които имъ е билъ откритъ отъ Сафетъ Паша. Но Алексовъ се отказва отъ влиянието на сръбската пропаганда и съ срѣдства на сръбското правителство свършва Вѣлградската семинария. Р. „Источно време“, г. I, бр. 48, стр. 2, кол. 5 отъ 11 януари 1875 г.

³⁾ „День“, г. I, бр. 24, стр. 6, кол. 2—3 отъ 21 юли 1875.

⁴⁾ „Балканъ“, г. I, бр. 1, стр. 6 отъ 24 септ. 1875.

⁵⁾ „Источно време“, г. I, бр. 48, стр. 2, кол. 5 отъ 11 януари 1875 год.